

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/115/2019
Identifikačné číslo spisu:	3615205540
Dátum vydania rozhodnutia:	18.06.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:3615205540.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Doc. PaedDr. E. L., PhD., bývajúceho v J., zastúpeného JUDr. Ivanou Magdolenovou Joríkovou, advokátkou so sídlom v Partizánskom, Hrnčírikova 1/B, proti žalovanému L. H., bývajúcemu v J., zastúpenému JUDr. Ctiborom Stachom, advokátom so sídlom v Prievidzi, Košovská cesta 1, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, ktorý spor bol vedený na Okresnom súde Partizánske pod sp.zn. 1C/118/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. júla 2017 sp.zn. 6Co/114/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Partizánske (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 3. októbra 2016, č.k. 1C/118/2015-122 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že «odporca zverejnením billboardu s textom: „J. - mesto propagandy a demagógie. Zničiť môjho 10-ročného syna a siahnuť mi na rodinu, by do roku 2010, kedy malo mesto primátora, bolo nemysliteľné.

1. Jeho morálka a politická úroveň by mu to nedovolila
2. Nikdy by sa nedal vtiahnuť do tak podlého a zbabelého činu
3. Pre dôsledné vyšetrenie by si to nikto zo svojvôle nedovolil.“

Neoprávnene zasiahol do práva navrhovateľa na ochranu osobnosti podľa článku 19 Ústavy SR a § 11 a 12 Občianskeho zákonníka, predovšetkým do jeho práva na ochranu občianskej cti, prejavov osobnej povahy, ako aj profesionálnej vážnosti, čím bola v značnej miere znížená jeho občianska česť, dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti». Tiež sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému zverejniť ospravedlnenie na mieste, spôsobom a v znení špecifikovanom v žalobnom návrhu a aj náhrady nemajetkovej ujmy v sume 3 000 eur. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie vyvodil, že kritika vyjadrená žalovaným vo výrokoch na billboarde pozitívne hodnotí predchádzajúceho primátora, bez vyjadrenia hodnotiacich úsudkov k súčasnému primátorovi, žalobcovi. Bez vzhliadnutia

relácie Reportéri, na ktorú odkazuje, nie je dosť dobre možné obsah výrokov pochopiť. Žalovaný nepochybne kritizuje žalobcu, ale robí to len implicitne a natoľko sofistikovane, že na to nie je možné bez hlbšej analýzy zverejneného textu prísť. Žalobca nepreukázal, že by výroky negatívne zasiahli do jeho povesti; žiaden zo svedkov nepotvrdil, že by sa v relácii Reportéri spomínal žalobca ako primátor mesta alebo ako fyzická osoba. S poukazom na ustanovenie čl. 12 ods. 2 a čl. 26 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na základe všetkých uvedených dôvodov dospel súd k záveru, že je potrebné dať prednosť slobode prejavu žalovaného pred ochranou osobnosti žalobcu a žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 25. júla 2017 sp.zn. 6Co/114/2017 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa v plnom rozsahu s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 381 ods. 1 a 2 CSP). Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, okrem iného, dodal, že «okresný súd v tomto smere na základe vykonaného dokazovania správne vychádzal zo záveru, že žalovaným zverejnením billboardu na verejne prístupnom mieste kritizuje pomery v meste J.. Formulácia výrokov na bilboarde neumožňuje okamžitú identifikáciu žalobcu ako objektu týchto výrokov, je sofistikovaná a nepriama. Je však zrejmé, že vyjadruje kritiku súčasného primátora (žalobcu) takým spôsobom, že pozitívne hodnotí predchádzajúceho primátora, s odkazom na obsah relácie Reportéri, v ktorej bol prezentovaný príbeh syna žalovaného, ktorý bol podľa žalovaného neoprávnené vylúčený z hokejového klubu, sponzorovaného mestom J., vykonávajúceho činnosť v priestoroch mesta. Z uvedeného vyplýva, že výroky na bilboarde sa týkajú výkonu funkcie primátora mesta žalobcom. Zo žiadneho dôkazu nevyplýva skutočnosť, že by sa výroky týkali jeho súkromného života žalobcu, a teda jeho argumentácia, že tvrdený zásah zo strany žalovaného smeruje do jeho súkromnej sféry, nemá opodstatnenie. Z hľadiska obsahu výrokov na bilboarde tieto predstavujú hodnotiaci úsudok žalovaného (nie faktickú informáciu), teda jeho subjektívny názor. V prvostupňovom konaní bolo zistené, že názor žalovaného vychádza zo skutkového základu, situácie, v ktorej sa ocitol maloletý syn žalovaného v súvislosti s jeho pôsobením v hokejovom klube, pričom žalovaný predmetnými výroky v spojení s televíznou reláciou kritizuje postoj žalobcu ako primátora k danej veci, resp. jeho pasivitu. Otázka, či primátor mesta z titulu svojej funkcie má alebo nemá možnosť ovplyvňovať pomery v hokejovom klube nespochybňuje skutkový základ hodnotiaceho úsudku žalovaného. Následne sa okresný súd správne zaoberal testom proporcionality v zmysle vyváženia dvoch proti sebe stojacich ústavnoprávných hodnôt (práva na ochranu osobnosti žalobcu a práva na slobodu prejavu žalovaného). Vzhľadom k odvolacím námietkam žalobcu krajský súd v tomto smere zdôrazňuje, že z hľadiska práva na ochranu osobnosti, osobitnú kategóriu tvoria osoby tzv. verejného záujmu. Hranice akceptovateľnej kritiky sú nastavené najširšie u politikov, najužšie u „bežných“ občanov (porov. napr. rozsudok ESLP z 8. júla 1986 vo veci sťažnosti Lingens proti Rakúsku č. 9815/82, bod 42, alebo rozsudok z 9. januára 2007 vo veci sťažnosti Kwiecień proti Poľsku č. 51744/99, bod 52). Znížený prah citlivosti zásahov do ich súkromnej sféry vychádza z toho, že osoba, ktorá vstúpi na verejnú scénu, musí počítať s tým, že ako verejne činná osoba bude pod drobnohľadom verejnosti, ktorá sa zaujíma o ňu a hodnotí ju, pričom v ich prípade požiadavka ochrany musí byť vyvažovaná záujmom na informovaní a diskusii o veciach verejného záujmu. V danej veci je žalobca primátorom mesta, komunálnym politikom, pričom hodnotiaci úsudok žalovaného smeruje k výkonu jeho politickej funkcie, ako je uvedené vyššie. Žalobca sa podľa vlastného vyjadrenia stretáva s občanmi mesta a je v súvislosti s výkonom svojej funkcie činný na sociálnych sieťach. Správnosti záveru okresného súdu o tom, že z tohto hľadiska je žalobca osobou, ktorá je nutná zniesť vyšší stupeň kritiky ako iný človek, potom niet čo vytknúť. Na základe dokazovania vykonaného prvostupňovým súdom krajský súd zhodne s názorom okresného súdu uzavrel, že žalovaný uverejnením predmetných výrokov na bilboarde realizoval svoje právo na slobodu prejavu a na slobodné rozširovanie informácií ústavou akceptovateľným spôsobom, a teda nedopustil sa neprimeraného zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobcu».

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie (ďalej aj ako „dovolateľ“). Prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP tvrdiac, že v danej veci za rozhodujúce treba považovať vyriešenie právnej otázky, v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nevyriešenej, a to otázky, «či je možné posúvať hranice akceptovateľnej kritiky aj do oblastí, ktoré nespádajú do kompetencie primátora mesta, čiže do oblastí, ktoré výkonom právomoci primátor nemôže

nijako ovplyvniť». Podľa jeho názoru je potrebné, aby pôvodca zásahu (žalovaný) dostatočne osvedčil skutkový základ, pre ktorý nasmeroval neoprávnený zásah voči žalobcovi. Na základe uvedeného navrhol žalobca, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a súčasne tiež rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K podanému dovolaniu sa vyjadril žalovaný, ktorý ho považoval za nedôvodné a zároveň si uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je potrebné odmietnuť.

6. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. V preskúmvanej veci žalobca odôvodňoval prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Podľa § 432 ods. 1 a ods. 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

10. Vyššie spomenutý § 421 CSP upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a/, b/ a c/ § 421 ods. 1 CSP platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (v žiadnom prípade sa nepripúšťa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

11. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je v zmysle citovaného ustanovenia § 421 ods. 1 CSP nesprávne právne posúdenie, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnych otázok dovolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu v príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio juris). Ich riešeniu predchádza riešenie skutkových otázok (questio fakty), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

12. Základným predpokladom prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je v prvom rade to, že dovolaním je napadnuté nesprávne právne posúdenie veci v takej právnej otázke, ktorú odvolací súd riešil a od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie.

13. V prejednávanej veci odôvodnil dovolateľ uplatnený dovolací dôvod tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky «či je možné posúvať hranice akceptovateľnej kritiky aj do oblastí, ktoré nespádajú do kompetencie primátora mesta, čiže do oblastí, ktoré výkonom právomoci primátor nemôže nijako ovplyvniť». Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie ale nevyplýva, že by pre jeho rozhodnutie bolo podstatné riešenie práve tejto právnej otázky, a že by sa jej riešením zaoberal. Odvolací súd v odôvodnení riešil právnu otázku, či bol žalobca kritizovaný ako súkromná osoba alebo ako verejný činiteľ a či išlo o akceptovateľnú kritiku. Vyvodil záver z vykonaného dokazovania, že žalobca bol kritizovaný ako primátor, pričom išlo o hodnotiaci úsudok žalovaného a ide z jeho strany o akceptovateľnú kritiku. Na okraj uviedol, že aj keď primátor má alebo nemá kompetencie, za ktoré je kritizovaný, nijak nespochybňuje skutkový základ hodnotiaceho úsudku žalovaného. Podľa dovolacieho súdu prostredníctvom vymedzenia právnej otázky, ktorá mala byť pre konanie domnele podstatná, sa dovolateľom uplatnený dovolací dôvod javí iba ako spochybňovanie zisteného skutkového stavu, hodnotenia dôkazov a spochybňovanie záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie a následne aj odvolací súd s ohľadom na vykonané dôkazy a zistený skutkový stav; z hľadiska obsahového ide o námietku nesprávne zisteného skutkového stavu. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie veci nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov odvolacieho súdu. Najvyšší súd totiž nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, pretože je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

14. Nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od dovolateľom vymedzenej právnej otázky a tá nebola vymedzená spôsobom podľa § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd dovolanie ako nevymedzené prípustnými dovolacími dôvodmi podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol.

15. Žalovaný bol v dovolacom konaní úspešný a uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania, dovolací súd mu preto podľa § 453 ods. 1 CSP s použitím ustanovenia § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia.

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.